

„Kuriame Respubliką“ II- asis etapas: nacionaliniai projektai

Projektas „Kuriame Respubliką“, skirtas jaunimo pilietiškumui pažadinti ir jaunimo ryšiams su Lietuvos Respublikos sustiprinti, prasidėjo 2012-ųjų vasarą. Pirmojo etapo metu šimto dvidešimtys Lietuvos mokyklų ir kolegijų bendruomenės – mokiniai, studentai, mokytojai, dėstytojai – trisdešimtyje savivaldybių rengė ir įgyvendino savo mokyklų projektus, kuriais sprendė svarbias bendruomenių ir visuomenės problemas.

Mokyklos ir vietos bendruomenės mėgino veikti kaip mažosios respublikos – kaip savarankiškos, demokratiškai bendrus reikalus tvarkančios laisvų ir atsakingų žmonių bendrijos. Ekspertų padedamos, 120 bendrojo lavinimo mokyklų ir kolegijų pasirinko joms labiausiai rūpėjusias visuomenės problemas ir ėmėsi jas spręsti. Moksleiviai ir studentai stiprino kartų bendradarbiavimą, mokėsi padėti kitiems, rūpinosi aplinka, istorine atmintimi, krašto kultūriniu paveldu, kūrė tikrą savivaldą, mezgė ryšius su svetur išvykusiais tautiečiais, skatino ūkinį jaunimo savarankiškumą, skaidrumą ir sąžiningumą ir įgyvendino daug kitokio pobūdžio projektų. Iš 120 įgyvendintų mokyklų ir kolegijų projektų buvo išrinktos trys sėkmingiausios pilietinio veikimo idėjos. Jas siūlome kaip nacionalinius projektus įgyvendinti visoms Lietuvos mokykloms:

- ❖ Nacionalinis projektas „**Atgal į ateitį**“ skirtas Lietuvos kaip tėvynės – tėvų ir protėvių žemės – geresniam pažinimui, išgyvenimui ir supratimui. Jo metu moksleiviai turėtų atrasti gyvą ryšį su savo gyvenama vietoje, jos praeitimi, turėtų keisti savo kraštą ir naujai pažvelgti į kultūrinį bei istorinį krašto palikimą, jo žmones ir reikšmingas asmenybes.
- ❖ Nacionalinis projektas „**Auginkime vieni kitus**“ skirtas draugystės ryšių puoselėjimui, saugesnės ir draugiškesnės aplinkos mokykloje kūrimui. Jo metu vyresnieji mokiniai taps mažesniųjų mokinių globėjais, vyresniaisiais draugais: žaidžiant, kuriant ir veikiant kartu, padedant mokytis bus pasirūpinta silpnesniais bendruomenės nariais, kuriami draugystės ir pasitikėjimo ryšiai tarp įvairaus amžiaus mokinių, įveikiamos patyčios ir susvetimėjimas.
- ❖ Nacionalinis projektas „**Skaidrumo laboratorija**“ skirtas skaidrumui, teisingumui, sąžiningumui, pasitikėjimui ir savipagarbai ugdyti - tiek mokyklose, tiek vietos bendruomenėse, tiek visuomenėje. Jo metu bus stiprinamas moksleivių domėjimasis skaidrumo svarba bei korupcijos žala, mokomasi kasdieniniame gyvenime siekti teisingumo ir elgtis garbingai bei sąžiningai.

Bet kokios veiklos imtis ir ją sėkmingai įgyvendinti mokykloje padeda gerai veikianti mokinių savivalda. Todėl kartu su nacionaliniais projektais, kiekvienai mokyklai siūlome įsidiesti arba atnaujinti mokinių **savivaldos modelį**, kurio aprašymą rasite šio teksto pabaigoje. Realiai veikianti mokinių savivalda padeda bendram veiksmui suburti ir lengviau organizuoti komandas, efektyviai platinti informaciją, įtvirtina

reguliarius, solidarius bendravimo ir bendradarbiavimo modelius tarp moksleivių, taip pat – tarp moksleivių ir mokytojų, leidžia savarankiškumui bei aktyvumui plisti, lengviau generuoti naujas idėjas ateičiai.

Projektus mokyklose Jums padės įgyvendinti mūsų suburtos konsultantų ir ekspertų komandos, kurių kontaktus rasite puslapyje www.kuriamerespublika.lt.

Ten pat bus teikiamos ir nuolat atnaujinamos įvairios rekomendacijos, kaip sėkmingiau įgyvendinti kiekvieną iš projektų (pvz., projektui „Atgal į ateitį“ – kraštotyrininkų, istorikų patarimai, projektui „Auginkime vieni kitus“ – socialinių darbuotojų, psichologų rekomendacijos, o projektui „Skaidrumo laboratorija“ – su korupcija kovojančių organizacijų komentarai).

O dabar siūlome susipažinti su kiekvienu iš nacionalinių projektų ir, pasirinkus vieną, du ar net visus tris, įgyvendinti juos savo mokykloje ar bendruomenėje!

**AUGINKIME
VIENI KITUS**

**ATGAL
Į ATEITĮ**

**SKAIDRUMO
LABORATORIJA**

Pilietinės visuomenės institutas

2014 metai

Skaidrumo laboratorija

Kas tai?

„Skaidrumo laboratorija“ – vienas iš trijų Lietuvos mokykloms siūlomų nacionalinių projektų. Tai sudėtinė projekto „Kuriame Respubliką“ dalis, skirta puoselėti skaidrumo kultūrą mokyklose, ugdyti mokinių teisingumą, sąžiningumą, savigarbą, pasitikėjimą savimi ir kitais.

„Skaidrumo laboratorijos“ idėja kilo jauniems žmonėms, dalyvavusiems pirmajame projekto „Kuriame Respubliką“ etape – ją pasiūlė ir pradėjo įgyvendinti Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos moksleiviai.

Kodėl kuriant Lietuvos Respubliką yra būtina rūpintis bendro gyvenimo skaidrumu, sąžiningumu, teisingumu ir grumtis su korupcija? Nes korupcija sunaikina Respubliką – sugriauna žmonių pasitikėjimo ryšius, moralinius visuomenės pagrindus, nuskurdina ir subjauroja tautos gyvenimą. Visuomenės tyrimai rodo, kad korupcija yra skaudi dabartinės Lietuvos problema. Neteisybei, melui, nesąžiningumui jautrus jaunimas gali šiandien telktis ir pamėginti kurti skaidresnę ir padoresnę Lietuvą. Apginti Respubliką nuo korupcijos, išsaugoti ją sveiką – tai jaunų žmonių pastangų ir kovos vertas uždavinys.

Nacionaliniu projektu „Skaidrumo laboratorija“ siekiama:

- ❖ Paskatinti moksleivius rūpintis visuomenės gyvenimo skaidrumu, rimtai domėtis korupcijos problemomis, mokytis jas suprasti ir savo jėgomis spręsti.
- ❖ Padėti moksleiviams ugdyti savigarbą ir sąžiningumą, o mokyklos bendruomenėms įgyti daugiau skaidrumo ir teisingumo.
- ❖ Paskatinti moksleivių ir bendruomenių pilietinį sąmoningumą, padėti jiems įgyti skaidraus elgesio ir kovos su korupcija praktinės patirties.

Kodėl verta dalyvauti?

Dalyvavimas projekte bus naudingas, visų pirma, todėl, kad padės jauniems žmonėms suvokti, jog skaidrumas ir korupcijos prevencija nėra tik „suaugusiųjų reikalas“. Nors dalindamiesi patirtimi Anykščių moksleiviai ir mokytojai pripažino, kad korupcijos ir skaidrumo tema nėra itin populiari tarp jaunų žmonių, retam atrodo įdomi ar patraukli, tačiau yra pakankamai retai diskutuojama ir nepagrįstai nutylima. Be to, įgyvendinę „Kuriame Respubliką“ veiklas, moksleiviai sako supratę, kad su korupcija susiduriama ne vien tuomet, kai per televizorių girdime apie neskaidrius viešuosius pirkimus ar kyšius, bet skaidrumo, sąžiningumo ir teisingumo pasigesti galime beveik kasdien – net ir mokykloje, pavyzdžiui, nusirašant namų darbus ar kontrolinio metu naudojantis „paruoštukais“.

Antra, o tai svarbiausia, projekto dalyviai patys ugdysis sąžiningumą ir savigarbą, sieks didesnio teisingumo ir skaidrumo savo aplinkoje. Šio projekto iniciatoriai mano, kad su korupcijos apraiškomis reikia kovoti nuo pat mokyklos suolo, nes jeigu moksleiviai taikstysis ir pripras prie nesąžiningo elgesio – didelė tikimybė, kad ir suaugę lygiai taip pat elgsis.

Trečia – projektas drąsina mokyklą tapti bendruomenės šviesuliu, nebijančiu imtis spręsti sudėtingų visuomenės problemų, ir savo pavyzdžiu skleisti sąžiningumo, teisingumo, pasitikėjimo ir pagarbos vertybes artimiausioje aplinkoje bei visuomenėje.

Ką veiksimė?

Prieš pasineriant į „Skaidrumo laboratorijos“ tyrimus ir eksperimentus, svarbu nepamiršti, kad kiekvienas „laboratorinis tyrimas“ susideda iš dviejų dalių: teorijos ir praktikos.

Teorinėje dalyje mokyklos bendruomenė yra kviečiama susipažinti su šiuo metu Lietuvoje veikiančiomis institucijomis ir iniciatyvomis – „Skaidrumo laboratorijos“ draugais, kurie skatina sąžiningą elgesį, kovoja prieš korupciją (jų aprašymus ir siūlomas veiklas projekto dalyviams rasite žemiau). Taip pat raginame pasitelkti mokyklos ir vietos bendruomenę, jog gautumėte kuo daugiau žinių šia tema.

Pasisėmus patirties iš geriausiųjų savo srityse, mokiniai skatinami imtis realių ir praktinių skaidrumo didinimo veiksmų.

Kaip galime kovoti su nesąžiningu elgesiu? Jauni žmonės siūlo švelnesnes priemones, pavyzdžiui, auklėjimą, švietimą ir sąžiningo elgesio pavyzdžius. Griežtos bausmės, jų nuomone, nėra veiksmingos. Be to, niekas geriau nekeičia žmonių elgesio – kaip geras pavyzdys, todėl rekomenduojame imtis šios problemos sprendimo pradant nuo skaidrumo didinimo mokykloje. Ką gi galima šioje srityje nuveikti? Štai keletas idėjų ir pasiūlymų, **kaip didinti skaidrumą mokykloje**:

- ❖ Pirmiausia, reikėtų mokyklos bendruomenę apklausti, kuriose mokyklos gyvenimo srityse jos nariai susiduria su nesąžiningumu, neskaidrumu, neteisingumu. Taip pat derėtų **supažindinti bendruomenę su skaidrumo tema ir skatinti susimąstyti, koks elgesys yra nesąžiningas**, pavyzdžiui, skaidrumo projekto dalyviams gali kilti klausimas, ar skaidru, kai moksleivis laisvalaikio papildomai mokosi (už papildomas pamokas mokėdamas pinigų) pas tuos mokytojus, kurie dėsto ir jo klasei mokykloje? Kokiais kriterijais vadovaudamiesi renkame atstovus į mokyklos savivaldą ar klasės seniūną – ar balsuojame už draugus, ar dėl kandidato savybių ir ryžto veikti? Čia pagelbėti galėtų įvairios organizacijos ir institucijos, veikiančios antikorupcijos srityje (jas rasite toliau apraše), mokyklos administracija, mokytojai, su jaunesniais moksleiviais apie tai kalbėti gali vyresnieji.

- ❖ Stengtis, kiek įmanoma sumažinti (o galbūt ir visai panaikinti?) **nusirašinėjimą** mokykloje – tiek nuo klasės draugų, tiek iš „paruoštukų“. Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad reikėtų ne tik bandyti iš mokyklos išguiti nusirašinėjimą, bet kartu ir keisti tarpusavio bendravimo kultūrą, kad nebūtų šaipomasi iš tų, kurie nebeleidžia nusirašyti. Anykščių moksleiviai pastebėjo, kad mažinti nusirašinėjimą reikia ne griežtinant bausmes, bet keičiant moksleivių požiūrį į šį reiškinį, padėti savo draugams suvokti, kad nesąžiningas elgesys kenkia ne tik bendruomenei, bet ir pačiam moksleiviui. Galimos veiklos: įvairios akcijos, flashmobai; plakatų, piešinių, karikatūrų,

nuotraukų, video filmų konkursai ir parodos; moksleivių susitikimai ir pokalbiai su bendraamžiais ir jaunesniaisiais, protmūšiai skaidrumo temomis ir kt. Taip pat galima sugalvoti veiklą, kurios „pakeistų“ nusirašinėjimą, pavyzdžiui, užuot leidus nusirašyti – bendraklasiui padėti suprasti užduotis ar paaiškinti (idėjų, kaip tą įgyvendinti galima rasti kito projekto „Auginkime vieni kitus“ aprašyme).

- ❖ **2 procentų parama mokyklai.** Nemaža dalis moksleivių tėvų perveda 1 ar 2 procentus savo pajamų mokesčio kaip paramą mokyklai. Kiekvienos mokyklos pareiga – skelbti, kur ir kaip panaudojamos šios lėšos, o kiekvieno moksleivio pareiga – stengtis, kad ši informacija būtų prieinama, domėtis, kur parama panaudojama ir bendradarbiaujant su administracija – teikti pasiūlymus dėl jos panaudojimo.
- ❖ Ragintume moksleivius nelikti abejingiems ir **mokyklos biudžetui**. Jeigu surengtume moksleivių apklausą, ar jie žino, koks yra jų mokyklos biudžetas, ar yra jį matę – turbūt rezultatai nebūtų džiuginantys. Žinoma, kad finansai nėra svarbiausias dalykas, darantis mokyklą mielą ir smagią tiek mokytis, tiek būti, bet tai viena iš priemonių, kaip pasiekti geresnių rezultatų tiek mokantis, tiek dalyvaujant kitose neformaliose veiklose. „Skaidrumo laboratorijos“ kūrėjams siūlome su mokyklos biudžetu ne tik susipažinti, sužinoti, kaip jis sudaromas ir kam išleidžiamas, bet kartu pagalvoti, ką siūlytumėte daryti kitaip. Ar nebūtų svarbu su matematikos ar fizikos mokytojais paskaičiuoti, kokia mokyklos biudžeto dalis išleidžiama pastato šildymui, palyginti, kiek šildymui išleidžia kitos panašios Lietuvos mokyklos, pasiaiškinti, kodėl tos išlaidos skiriasi, kaip būtų galima jas mažinti? Gal projekto komanda ar mokyklos moksleivių savivalda, ištyrinėjusi biudžetą, galėtų pasiūlyti, kaip mokykla galėtų dalį išlaidų sutaupyti ir nukreipti ją kitiems uždaviniams?

Kaip siekti didesnio **skaidrumo bendruomenėje**?

- ❖ Kad nemanytumėte, jog esate vieni Lietuvoje, siekiantys skaidrumo, siūlome **susipažinti su įvairiomis nevyriausybiniomis organizacijomis ir pilietinėmis iniciatyvomis**, kurios Lietuvoje kovoja su korupcija, pavyzdžiui:
 - „**Transparency International**“ Lietuvos skyriumi (TILS), siekiančiu skatinti pilietines antikorupcines iniciatyvas bei jų organizavimą Lietuvoje; TILS rengia ir susitikimus su moksleiviais, siekia įtraukti jaunus žmones į dialogą apie skaidrumą, sąžiningumą, organizuoja rinkimų simuliacijas ir interaktyvias dokumentinių filmų peržiūras;
 - **iniciatyva „Baltosios pirštinės“** – pasisakančia už skaidrią viešąją politiką. Šios iniciatyvos atstovai siūlo pasidalinti rinkimų stebėjimo patirtimi, kaip galima suburti savanorius ir stebėti rinkimus, siekti, kad jie vyktų sąžiningai, kad rinkėjų balsai nebūtų perkami;
 - **Specialiųjų tyrimų tarnyba** – valstybės teisėsaugos institucija, kurios tikslas – mažinti korupciją Lietuvoje. STT yra pasiruošusi pasidalinti savo žiniomis ir patirtimi atvykdama į mokyklas arba priimdama moksleivius svečiuose, taip pat galėtų konsultuoti projekto komandas el. paštu, telefonu, socialiniuose tinkluose, pasiūlyti antikorupcinio švietimo medžiagos pamokoms.
 - **Valstybinė mokesčių inspekcija** – užtikrinančia, kad į valstybės biudžetą būtų mokami mokesčiai, padedančia mokesčių mokėtojams tai padaryti. „Skaidrumo laboratorijos“ dalyviams VMI atstovai gali surengti paskaitas „Netapk šešėlio dalimi – reikalauk kvito“ bei protų mūšius moksleiviams apie mokesčius;
 - „**Baltoji banga**“ – iniciatyva, skatinanti skaidrią Lietuvos verslo praktiką. „Baltosios bangos“ atstovai galėtų apsilankyti Jūsų mokykloje, surengti trumpų video filmų apie verslo skaidrumą peržiūras, pasidalinti praktinėmis žiniomis, kaip įvertinti įmonių skaidrumą;

- Apsidairykite – galbūt greta jūsų taip pat yra organizacijų, įstaigų ar iniciatyvų, kurioms rūpi skaidrumo ir kovos su korupcija tema? Gal būtų verta susitikti su vietos nevyriausybinėmis organizacijomis, pilietiškais žurnalistais, sąžiningais verslininkais ir susipažinti su jų patirtimis?
- ❖ Vienas svarbiausių dalykų, lemiančių skaidrumą visuomenėje – tai jos narių žinojimas apie tai, kokie ir kaip priimami sprendimai seniūnijos, savivaldybės ar nacionaliniu lygmeniu bei kaip piliečiai gali įsitraukti į jų svarstymą, inicijavimą, kokią įtaką gali šiems procesams padaryti. Moksleiviai, įsitraukę į „Skaidrumo laboratorijos“ veiklas galėtų suorganizuoti **skirtingo lygmens apklausas** mokykloje, mieste, savivaldybėje, bandydami išsiaiškinti, kur ir kaip

gyventojai susiduria su nesąžiningumu, korupcija, kaip tuomet elgiasi, ką norėtų keisti? Taip pat svarbu, ar gyventojai žino apie savo galimybes dalyvauti priimant sprendimus, ar jomis naudojasi (pavyzdžiui, ar domisi, kaip sudaromas miesto ar savivaldybės biudžetas, kodėl vienai sričiai skiriame lėšų daugiau, kitai – mažiau, ar pastebi

neskaidrumo atvejų, kaip tuomet elgiasi ir t.t.). Tai galėtų būti pirmas žingsnis skatinant gyventojus suvokti, kad kova su korupcija ne tik politikų ar valstybės tarnautojų reikalas, bet kiekvienas prie to galėtų prisidėti gana paprastai – tiesiog nebūdamas abejingas ir domėdamasis, kas vyksta savivaldybės ir valstybės gyvenime. Rekomenduotume ir jums pasidomėti, kaip vykdoma, tarkim, švietimo politika jūsų savivaldybėje: kodėl vienos mokyklos uždaromos, jungiamos, koks dėmesys ir lėšos skiriamas neformaliajam ugdymui, laisvalaikio erdvių kūrimui ir išlaikymui ir t.t.

- ❖ Remiantis Anykščių Antano Baranausko mokyklos komandos pavyzdžiu ir pasitelkus į pagalbą informatikos, ekonomikos mokytojus galima **apskaičiuoti, kiek lėšų netenka valstybė, jeigu dalis atlyginimų išmokama „vokeliuose“**. Tai parodytų, kad bandydamas apgauti valstybę iš tiesų apgauni save.

Kaip veiksime? Veiklos etapai

Norėdami sėkmingai įgyvendinti bet kurį projektą ar veiklas, būtinai susidursime su trimis etapais: pasiruošimu, įgyvendinimu ir rezultatų aptarimu. Kad kuriant „Skaidrumo laboratoriją“ būtų paprasčiau nukeliauti nuo A iki Z, esame paruošę jums keletą rekomendacijų, nuo ko pradėti ir kaip žingsnis po žingsnio įgyvendinti projektą:

1. Suburkite **komandą**, į kurią rekomenduojame įtraukti ne vien aktyviausius ir visur dalyvaujančius moksleivius, bet ir tuos, kurie į savivaldos, projektines ar papildomo ugdymo veiklas yra mažai arba visai neįsitraukę. Taip pat reiktų įtraukti ir bent vieną mokytoją – pagalbininką, lydėsiantį moksleivių grupę visų veiklų metu. Nepamirškite, kad sutelkti galima skirtingo amžiaus moksleivius – svarbu, kad kiekvienas iš jų jaustųsi atradęs savo vaidmenį projekte.
2. Susibūrusi komanda visų pirma turėtų išdiskutuoti ir apsispręsti, **kurioms temoms** daugiausiai dėmesio norėtumėte skirti – kur, jūsų nuomone, jūsų aplinkoje labiausiai trūksta skaidrumo – tarp bendraamžių ar suaugusiųjų, mokykloje ar vietos bendruomenėje? Galbūt apskritai nematote skaidrumo trūkumo savo aplinkoje? Išsiginčius konkrečias problemas ar sritis, derėtų išsikelti

- tikslą** (ar porą) – ką norėtumėte šiuo projektu pasiekti, kas, jūsų manymu, turėtų per veiklos laiką pasikeisti?
3. Nusimatykite **veiklas**, kaip tikslų sieksite ir uždavinius įgyvendinsite. Svarbu: veiklos turi būti patrauklios ir įdomios jums patiems, nes tik tuomet galėsite jas sėkmingai ir su užsidegimu įgyvendinti bei jomis „užkrėsti“ kitus. Nepamirškite, kad svarbu ne tik nusimatyti veiklas, bet kartu apgalvoti, kokiais žingsniais joms ruošitės, kaip jas atliksite.
 4. Būtina nuolatos **dalintis informacija** tiek tarpusavyje, tiek su kitais. Supažindinkite su savo idėja kuo platesnį ratą žmonių – tai ne tik prisidės prie skaidrios jūsų veiklos, bet ir didins jūsų tikslų žinomumą, palengvins įgyvendinimą.
 5. **Partnerių ir pagalbos, patarimų paieška**. Visų pirma, pagalvokite, kokios pagalbos ar bendradarbiavimo jūsų veikloms reikia? Ar jums reikia daugiau žinių apie skaidrumą, ar reikia konsultacijų, kaip praktiškai įgyvendinti kurią nors veiklą, arba norite sužinoti, kaip veikia viena ar kita institucija, o gal jums būtina finansinė parama? Atsakius į šiuos klausimus bus paprasčiau nuspręsti, kur ieškoti partnerių ir talkininkų. Galimi projekto bendradarbiai: mokyklos administracija ir mokytojai, miesto ar rajono savivaldybė ir jos institucijos, vietos politikai, jaunimo ir kitos nevyriausybinės organizacijos, vietos gyventojai, verslininkai, „Skaidrumo laboratorijos“ draugai, projekto „Kuriame Respubliką“ komanda ir t.t. Svarbu susidūrus su kliūtimi netylėti, o klausti, belstis ir ieškoti pagalbos.
 6. **Aktyvus veikimas** – žingsnis, kurio nežengus net ir kilniausi tikslai liks tik gražiai užrašyti popieriuje, bet neįgyvendinti. Linkime nepagailėti ryžto, užsispyrimo, šiek tiek laiko ir pastangų įvykdyti nusimatytas veiklas.
 7. Paskutinis, bet išties labai svarbus etapas – **rezultatų aptarimas ir įsivertinimas**. Svarbu, kad pabaigusi veiklas komanda neišsiskirstytų, bet susirinkusi aptartų, kokių rezultatų pasiekė, ar jie atitinka tikslą ir lūkesčius projekto pradžioje, ką dalyvavimas veiklose kiekvienam iš jūsų davė, išmokė, kuriais pasiekimais labiausiai džiaugiatės, kokių savo ar komandas klaidų pastebėjote ir pan.
 8. Sveikintina ir pagirtina, jei kartu apgalvosite ir **projekto tęstinumą**, kaip užtikrinsit, kad jis ar jo rezultatai gyvuotų ir jums baigus mokyklą, kaip „skaidrumo virusą“ perduosit jaunesnėms kartoms.

Ko galime pasiekti?

Daugelis iš Jūsų sutiks, kad veikti ir ką nors daryti, jeigu nematai (ir net negali įsivaizduoti) rezultato – be galo neįdomu. Lygiai taip pat neįdomu stengtis dėl rezultato, kuris pasiekiamas itin lengvai – dideli iššūkiai motyvuoja žmones žymiai labiau. Esame įsitikinę (tą jau įrodė ir 120-ies mokyklų, dalyvavusių projekto „Kuriame Respubliką“ pirmajame etape, komandos), kad Lietuvos moksleiviai turi gerų idėjų, pakankamai energijos, atkaklumo ir ryžto spręsti ne tik savo bendraamžių, bet ir žymiai platesnes problemas. Todėl sudarėme keleto galimų rezultatų sąrašą, kurių, tikimės, Lietuvos moksleiviai, kibę į „Skaidrumo laboratorijos“ veiklas galėtų pasiekti.

Galimi projekto rezultatai

Mokykloje:

- Mokykloje iki minimumo sumažintas nusirašinėjimas. Prisipažinimas darbo neatlikus ir jo atlikimas kitai pamokai – vertinamas daug geriau, nei nusirašymas. Nebesišaipoma iš tų, kurie neduoda nusirašinėti.
- Užuoat leidę nusirašyti – moksleiviai padeda mokytis vieni kitiems (žiūrėti projektą „Auginkime vieni kitus“)
- Moksleiviai, tėvai, visa mokyklos bendruomenė ne tik informuojama, kaip ir kur panaudota 2 procentų parama, bet su ja konsultuojamasi ir tariamasi prieš išleidžiant lėšas. Įtraukiant moksleivius, tėvus ir kitus mokyklos rėmėjus į paramos panaudojimo procesą bus ugdoma pasitikėjimo kultūra mokykloje, padėsianti ne tik sėkmingiau bendradarbiauti, bet ir didinti paramą.
- Mokykloje vyrauja skaidrumo ir sąžiningumo kultūra: rinkimai į klasių seniūnus, moksleivių tarybą, prezidentus, mokyklos tarybą vyksta atvirai, renkama sąžiningai; moksleiviai papildomai nesimoko pas savo klasei dėstančius mokytojus.

Bendruomenėje ir Lietuvoje:

- Jaunoji karta, išmėginusi įvairių antikorupcinės veiklos praktikų, tampa aktyvi skaidrumo kultūros sergėtoja ir puoselėtoja miesto ar rajono bendruomenėje. „Skaidrumo laboratorijos“ veiklas organizavę ir jose dalyvavę jauni žmonės daugiau žinos apie skaidrumo svarbą ir korupcijos žalą bei nesitaikstys su nesąžiningo elgesio apraiškomis. Jaunimas ragina vyresniąsias kartas Lietuvos valstybę kurti skaidresnę ir padoresnę,

Žinoma, sąrašas nėra baigtinis ir atviras jūsų komandos rezultatams!

Skaidrumas neatsiejamas nuo sąžiningumo, atsakomybės sau ir kitiems bei pasitikėjimo. Tikime, kad jūsų „Skaidrumo laboratorijos“ padės šias Jūsų savybes sustiprinti!

Svarbu!

„Skaidrumo laboratorijos“, kaip ir kitų „Kuriame Respubliką“ nacionalinių projektų, tikslus lengviau pasiekti turint mokykloje veikiantį moksleivių savivaldos modelį. Todėl verta šį modelį peržiūrėti ir, esant reikalui, jį atnaujinti. Realiai ir skaidriai veikianti moksleivių savivalda padeda bendrai veiklai suburti komandas, efektyviai platinti informaciją, įtvirtina reguliarius, solidarius bendravimo ir bendradarbiavimo ryšius tarp moksleivių, taip pat – tarp moksleivių ir mokytojų, ugdo savarankiškumą, padeda generuoti naujas idėjas ateičiai.

Rekomendacija mokykloms: šio projekto įgyvendinimui gali būti skiriamos ne tik pilietinio ugdymo, bet ir matematikos bei kitų dalykų pamokų valandos.

Naudingos nuorodos:

Skaidrumo siekiančios iniciatyvos ir organizacijos (galimi idėjų ir naudingos medžiagos šaltiniai projektų veikloms):

www.stt.lt – Specialiųjų tyrimų tarnyba;

www.skaidrumas.lt – „Transparency International“ Lietuvos skyrius;

www.balstosiospirstines.lt – Pilietinė iniciatyva „Baltosios pirštinės“;

www.vmi.lt – Valstybinė mokesčių inspekcija;

www.baltojibanga.lt – „Baltoji banga“;

www.beseselio.lt/ – „Lietuva be šešėlio“;

www.skaidrumolinija.lt/ – „Skaidrumo linija“;

www.viesai.lt/ – Viešai.lt;

www.lietuva2.lt/lt – „Lietuva 2.0“;

<http://manoseimas.lt/> – „Mano seimas“;

<http://parasykjiems.lt/> – „Parašyk jiems“.

Metodinė priemonė „Antikorupcinio ugdymo galimybės bendrojo lavinimo mokykloje“

http://www.stt.lt/documents/leidiniai/reantikorupcija_metod_SMM.zip

Moksleivių ir studentų darbai antikorupcijos tema <http://www.stt.lt/lt/menu/antikorupcinis-svietimas/antikorupcinis-svietimas/>